UZBEKKI

Finlyandiyada ishlash

Finlyandiyaga ishlash uchun kelganingizda quyidagilarni ko‘rib chiqing

Ali

Finlyandiyage ketishdan oldin

Ish brokeriga pul to‘lashning hojati yo‘q

Siz ish beruvchi vositachiga yoki ish taklif qilayotgan shaxs yoki kompaniyaga hech narsa to‘lamasligingiz kerak. Finlyandiya qonunlariga ko‘ra, to‘lovlar istalgan vaqtda, hatto uyga qaytganidan keyin ham talab qilinishi mumkin emas.

- **ariza to‘lovi**
- **hujjatli to‘lovlar va**
- **Finlyandiyaga chipta**

Barcha to‘lovlar uchun kvitansiyani saqlang.

Mehnat shartnomasi, ish haqi va mehnat sharoitlari

Ketishdan oldin, sizga va’da qilingan ish haqiqatan ham mavjudligiga ishonch hosil qiling. Agar ishonchingiz komil bo’lmasa, eng yoqin Finlyandiya elchixonasiga murojaat qiling.

Ish haqi va ish vaqtini tekshiring

- **mehnat shartnomasidan**
- **majburiy ish taklifi**
- **TEM054 shakli yoki**
- **TY6_plus ilova shaklidan (mavsumiy ish).**

Szining maoshingiz yashash uchun etarli bo‘lishi kerak. Finlyandiya qimmat davlat.

Ish beruvchi keyinchalik yomonroq mehnet shartnomasini tuza olmaydi. Ish haqi va nafaqalarni yaxshilash kerak.

Barcha ish sharoitlari qog‘ozda yoki, masalan, elektron pochtada yozilishi kerak. Barcha qog‘oz va elektron pochtani saqlang. Agar nizo bo‘lsa, kerak bo‘ladi.

Finlyandiyaga kelganingizda

Mehnat shartnomasi va ishni boshlash

Siz yashash uchun ruxsatnoma, mavsumiy ish guvohnomasi yoki mavsumiy ish vizasi olganingizda Finlyandiyada ishlashni boshlashingiz mumkin. Agar siz uch oyliq ishlash uchun kelsangiz, yashash uchun ruxsatnoma kerak bo‘lmaydi. Muammoni Finlyandiya Immigratsiya idorasidan tekshiring migri.fi/en/work-without-residence-permit (ingliz tilida).

Ish beruvchilar va xodimlar kasaba uyushmalari Finlyandiyadagi ish haqi va mehnat sharoitlari to‘g‘risida kelishib olishadi. Ular boshqa narsalar qatorida eng kam ish haqi va ish vaqti haqida kelishilgan jamoaviy bitim tuzadilar. Ish hoqi odatda har doim soatiga kamida 8 evro bo‘lishi kerak. Moash ham amaliyot davomida to‘lanadi.

Finlyandiyada mehnat sharoitlari mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organlari uchun qo‘llanmada bir necha tillarda tasvirlangan. Finlyandiyada xorijiy ishchi sifatida buni koring: tyosuojelu.fi/work-in-finland.

Xodim va ish beruvchi hali ham birgalikda aniq mehnat shartnomasi tuzadilar. Mehnat shartnomasi siz tushunadigan tilda yozma shaklda bo‘lishi kerak. Ish beruvchi ham, xodim ham shartnomani imzolashi kerak. Og‘zaki kelishuv ham tomonlar uchun majburiydir, ammo buni isbotlash qiyin.

Agar siz uning mazmunini tushunmasangiz, mehnat shartnomasi yoki boshqa qog‘ozni imzolamang. Ba‘zi fikrlar siz uchun tushunarsiz ekanligi malum bo‘lsa so‘rang. Agar mehnat shartnomasi og‘zaki tuzilgan bo‘lsa, ish beruvchi sizga mehnat shartlarini yozma ravishda tushuntirishi shart. Agar siz so‘ragan bo‘lsangiz ham hisobot olmagan bo‘lsangiz, mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organiga murojaat qiling.

Ish beruvchi sizning pasportingiz va yashash uchun ruxsatnomangizning nushasini olishi mumkin, lekin uni saqlashga ruxsat berilmaydi. Biroq, agar u xavfsizroq bo‘lsa, masalan, umumiy turar joy tufayli pasportingizni saqlash uchun ish beruvchingizga berishingiz mumkin.

WORK CONTRACT
38h/week
2200€

Ish beruvchi va xodimning huquq va majburiyatlari

Chet el fuqarosi, yashash uchun ruxsatnomangiz bo‘lmasa ham, ish joyida Finlar bilan bir xil huquq va majburiyatllarga egasiz.

Finlyandiyada mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organi ish joylarini nazorat qiladi. Ish joyida bir muammoga duch kelsingiz, har doim mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organiga murojaat qilishingiz mumkin. Misol uchun, agar sizga juda kam maosh bersa yoki ish xavfsiz bo‘lmasa. Agar xoxlasingiz, biz bilan anonim tarzda ham bog‘lanishingiz mumkin.

Siz kasaba uyushmasiga a‘zo bo‘lishingiz va bir necha oylik ishdan keyin ishsizlik fondiga a‘zo bo‘lishingiz mumkin. Agar siz ishsiz qolsangiz, ishsizlikdan sug‘urta jamg‘armasidan kunlik nafaqa olasiz. Agar ish beruvchi bilan bog‘liq muammolar mavjud bo‘lsa, kasaba uyushmasi sizga yordam berishi mumkin.

Ish beruvchingiz mehnat xavfsizligiga g‘amxo‘rlik qilishi kerak. Sizga ish joyining shartlari, qoidalari va jihozlari ko‘rsatma beriladi. Bundan tashqari, sizga baxtsiz hodisadan sug‘urta qilishi kerak.

Finlyandiyada ish vaqti haftasiga maksimal 40 soatni tashkil qiladi. Mijozlaringiz yoki ish joyingiz bo‘lmasa ham, Ishda bo‘lgan vaqtingiz ish vaqtidir. Sizda har hafta dam olish kunlari bor, shuning uchun dam olishsiz ish yo‘q. Bundan tashqari, siz ish joyida yillik ta‘tilni to‘playsiz, uning davomida sizga maosh to‘lanadi.

Siz faqat mehnat shartnomasida kelishilgan ishni qilasiz. Qonun va shartnomalar qo‘shimcha ish uchun sizning roziligingizni talab qiladi. Qo‘shimcha ish haqi ham shartnomalarga muvofiq to‘lanishi kerak. Barcha ish soatlaringiz uchun maosh olishingizga ishonch hosil qiling. Bayramlar sonini ham tekshirishingiz kerak.

Har kuni daftaringizga yoki telefoningizga soatlaringizni yozib qo‘ying. Shuningdek, siz ishlagan soatlar bilan smenalar ro‘yxatini suratga olishingiz mumkin. Keyinchalik bu ma‘lumot kerak bo‘lishi mumkin.

Hech kim sizni jinsiy aloqaga yoki jinoyatga majburlamasligi kerak. Qo‘rqitish va zo‘ravonlik ham ish joyidagi jinoyat hisoblanadi. Ishda bo‘lmaganingizda erkin harakatlanish huququga egasiz.

Agar sizni tahdid qilishsa, ish joyidan tashqarida xavfsiz joyga boring va 112 tez yordam raqamiga qo‘ng‘iroq qiling. Finlyandiyada yashash uchun ruxsatnomangiz bo‘lmasa ham, sizga yordam beriladi.

Bank hisobvarag‘i va ish haqini to‘lash

Finlyandiyada ish haqi bank hisob raqamiga to‘lanadi (masalan, mavsumiy ishlarda ish haqi naqd pulda to‘lanishi mumkin). Bank hisobi shaxsiy hisoblanadi. Hech kim sizning hisobingizga, bankomat kartangizga yoki bank identifikatoriga kira olmaydi.

Har bir ish haqi bilan ish haqi to‘g‘risidagi hisobotni olishingiz kerak bo‘ladi. U ko‘rsatiladi

Ish haqi (va ish haqi qanday hisoblanadi)

- **qo‘shimchalar**
- **imtiyozlar (masalan, turar joy)**
- **soliqlar**
- **qonun hujjatlarida nazarda tutilgan boshqa to‘lovlar.**

Ish beruvchi noqonuniy ish haqini undirishi mumkin emas. Ish beruvchi sizning maoshingizni yoki uning biron bir qismini shaxsiy hisobingizdan bashqa hisob raqamiga qayta otkizishi mumkin emas.

Agar siz so‘ragan bo‘lsangiz ham, ish beruvchingizdan maosh varaqasini olmagan bo‘lsangiz, mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organiga murojaat qiling.

Vaziyatingiz o‘zgarsa

Yashash uchun ruxsatnomingiz muddati tugashi arafasida yana o‘z vaqtida murojaat qiling. Ish beruvchiningizga yangi ariza to‘g‘risidagi guvohnoma va uni olganingizda yashash ruxsatnomangizni taqdim eting.

Ishingizdan voz kechishka bo‘ladi. Ogohlantirish muddati 14 kun. Agar Finlyandiyada yangi ish yoki boshqa sabab bo’lmasa, yashash huquqingiz tugashi mumkin. Odatda siz faqat bir xil kasbda yangi ish topishingiz mumkin. Agar siz kasbni o‘zgartirsangiz, yangi yashash uchun ruxsatnoma olishingiz kerak bo‘ladi.

Agar ish beruvchingiz qonun yoki shartnomalarga rioya qilmasa, mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organiga murojaat qiling. Agar sizga ish joyida jinoiy munosabatda bo‘lsa, odam savdosi jabrlanguchilardan +358 295 463 177 raqamga yoki veb-saytga (ihmiskauppa.fi/en) murojaat qilishingiz mumkin. Bunday hollarda siz yashash uchun ruxsatnomangizni uzaytirasiz va boshqa ish beruvchiga o‘tishingiz mumkin.

Agar siz jinoyet qurboni bo‘lganingizdan shubhalansangiz, politsiyaga murojaat qiling (tez yordam raqami 112). Shuningdek, siz Jabrlanuvchini qo‘llab-quvvatlash xizmatiga elektron pochta (help@riku.fi) va telefon yoki xabar (tel. +358 40 632 9293) orqali murojaat qilishingiz mumkin.

Siz jabrlanuvchi va odam savdosidan jabrlanganlar veb-saytlariga o‘z tilingizda yozishingiz yoki yordamingiz uchun tarjimon olishingiz mumkin. Sizning ruxsatingizsiz hech kim sizning kontaktingiz haqida xabardor qilinmaydi.

Finlyandiyada xodimlarning huquqlari haqida ma‘lumot

Animatsiya (bir nechta tilda):
riku.fi/en/various+crimes/labor+exploitation

Immigratsiya xizmati:
Fin, shved va ingliz tillarida ko‘rsatmalar va aloqa ma‘lumotlari:
migri.fi/en/problems-at-work-

Mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organi:
Qo‘llanma Finlyandiyada chet ellik ishchi sifatida bir necha tillarda
tyosuojelu.fi/work-in-finland
Mehnatni muhofaza qilish va sog‘liqni saqlash organlaridan telefon orqali maslahat 0295 016 620, tyosuojelu.fi/web/en/home

Jabrlanuvchini qo‘llab-quvvatlash
riku.fi/laborexploitation, telefon 040 632 9293

Odam savdosidan jabrlanganlarga yordam ko‘rsatish tizimi:
ihmiskauppa.fi/en, telefon +358 295 463 177

SAKning ishga joylashish bo‘yicha maslahati:
tyoelamanpelisaannot.fi/en, telefon 0800 414 004

Finlyandiyada umumiy tez yordam raqami: 112

RIKU

RIKOSUHRIPÄIVYSTYS
BROTTSOFFERJOUREN

Ministry of Economic Affairs
and Employment of Finland